

Projektové a dotační financování – právní vymezení a problémy

Co je to projekt?

„Jedinečný proces sestávající z řady koordinovaných a řízených činností s daty zahájení a ukončení, prováděný pro dosažení předem stanoveného cíle, který vyhovuje specifikovaným požadavkům, včetně omezení daných časem, náklady a zdroji.“ ČSN ISO 10006:2004. Systémy managementu jakosti – Směrnice pro management jakosti projektů. Český normalizační institut. 2004.

Zákonné vymezení

- Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů;
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zařazení v systému práva

- Projektové financování patří do oblasti veřejného práva (samozřejmě implikace do práva soukromého)
- V rámci veřejného práva patří specificky do finančního práva.
- Přesahy se správním právem.
- Úprava trpí roztříštěností úpravy a takřka nulovou kodifikací oblasti. Legislativce doposud nereflekoval změnu paradigma v oblasti veřejných financí.

Projektové financování jako součást veřejných financí

- Zákon o finanční kontrole definuje:

„veřejné výdaje vynaložené ze státního rozpočtu, z rozpočtů územních samosprávných celků, z jiných peněžních fondů státu, územního samosprávného celku nebo jiných právnických osob uvedených v písmenu a), z prostředků soustředěných v **Národním fondu a z jiných prostředků ze zahraničí poskytnutých na základě mezinárodních smluv nebo poskytnutých k plnění úkolů veřejné správy.**“

- Projektové financování je tedy součástí veřejných financí.
- Projekty často vnímány jako tendenční výjimka z pravidel formujících se od francouzské revoluce.

Metoda 3E

- Vychází ze zákona o finanční kontrole
- **Hospodárnost** (economy - použití veřejných prostředků k zajištění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením těchto prostředků, a to při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů)
- **Účelnost** (efficiency – způsob vynaložení prostředků při zajištění stanovených cílů)
- **Efektivita** (effectiveness - použití veřejných prostředků, kterým se dosáhne nejvýše možného rozsahu, kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem prostředků vynaložených na jejich plnění)

Správní a soudní přezkum

- Jedním ze základních principů právního státu je možnost přezkumu
- Zejména ve strukturálních fondech se snaží poskytovatelé dotace vnutit dojem, že jejich rozhodnutí o snížení či odebrání dotace je nepřezkoumatelné a nezvratitelné
- Stále se však jedná o veřejné finance – tj. teze je irelevantní (byť je uváděna ve smlouvách apod.)
- Správní řád často vyloučen pro akt rozhodnutí; to však nesmí znamenat popření základů práva; a také neznamená
- Jsme nyní v době etablace judikatury ve vztahů k „velkým“ projektům

Typičtí poskytovatelé projektových dotací relevantní pro PrF MU

- GAČR
- TAČR
- Rezortní granty ministerstev
- Dotace krajů, obcí
- Strukturální fondy (Operační programy)
- Granty EU – DG Justice; Horizont 2020; Erasmus+
- Nadace (Hlávkova nadace, Nadace Jana Husa, Nadační fond Neuron atd.)
- Ostatní (např. VisegradFund)

Strukturální fondy

- Obrovský objem prostředků – 2014 - 2020 cca 620 mld. Kč
- Tristní zákonné vymezení
- Tzv. příručky (Příručka pro žadatele, příručka pro příjemce) často stavěna nad sílu zákona.
- Z příruček se tak stala duplicitní „zákonná“ větev (3E postačující, spolu s výše uvedenými zákony, zák. o účetnictví apod. – nutná je však změna paradigma) – kontrola i od NKÚ, FÚ, EU, auditor
- Občasná rozpornost mezi zákonem a příručkou
- Touto „dobrou praxí“ se začínají řídit i další poskytovatelé

Problémy strukturálních fondů

- *Fluktuace personálu* (úředníků i vedení) u poskytovatelů dotace – tristní možnost strategického rozhodování
- *Administrativní náročnost* – důraz na výkaznictví, namísto na výstup a jeho kvalitu
- *Nízká efektivita vynaložených výdajů* díky administrativě
- *Popírání principu veřejného práva* „soukromá osoba smí činit cokoliv jí není zakázáno; veřejný subjekt nesmí činit nic, co mu není přikázáno“

- *Protiprávní popření závaznosti výroků osoby jednající za veřejný orgán* – co povolí jeden projektový manažer, může druhý zakázat a odebrat tak část vynaložené dotace (viz odbor PAS MŠMT) – judikatura Nejvyššího správního soudu již stanovila, že tento postup je nezákonný, a to i v projektové oblasti
- *Systém veřejných zakázek*
- *Popření principu právní jistoty* – změny stanovisek poskytovatelů; časté změny pravidel čerpání
- *Netransparentnost* – nezveřejnění metodických dopisů poskytovatelů (přitom zákon umožňuje zatajovat některé informace pouze v taxativně vymezených případech, jako např. bezpečnostní složky apod.)
- *Prezenční listiny (karta účastníka)*

Vyplatí se tedy investovat do snah získat projektové dotační prostředky?

ANO!